

REDDING UIT DE NOOD

Dulles met de Duitser Karl Wolff waren voortgevloeid, Stalin niet alleen moest worden ingelicht maar dat ook zijn opinie moest worden ingewonnen en dat bovendien een Russische vertegenwoordiger aanwezig diende te zijn bij eventuele besprekingen met Seyss-Inquart. Met het tweede kon Churchill accoord gaan, met het eerste niet: raadplegen van Moskou zou teveel tijd kosten. Het werd 22 april eer Stettinius er accoord mee ging dat men de Russen louter zou informeren. Intussen had Eisenhower op de 20ste aan Marshall, de *Chief of Staff* van het Amerikaanse leger, geseind dat hij tot besprekingen met Seyss-Inquart bereid was. Op 23 april werd hij vervolgens daartoe gemachtigd in een zorgvuldig geformuleerde instructie van de *Combined Chiefs of Staff* waaromtrent Churchill een dag later uit Washington het volgende telegram ontving¹:

'General Eisenhower was formally instructed by the Combined Chiefs of Staff . . . that he now had full power to negotiate or not as he chose with the German authorities in Holland, in the circumstances known to all concerned, with the proviso that should he negotiate he will not depart from the policy of unconditional surrender . . . and that the Soviet military authorities should not only be kept fully informed but shall have present at any negotiation a representative of the Soviet military forces if the USSR so desires.'

'Subject to the above provisos, general Eisenhower is authorised to undertake operations to provide relief for the Dutch and effect any truce arrangements indicated by the situation insofar as any such action does not prejudice his main operations.'

'Any truce should ensure to the maximum possible degree that all German forces concerned shall cease all active operations, including naval and air activities . . . ; that the Germans shall freely admit and facilitate distribution of all forms of relief to the Dutch population; that all political prisoners are transferred from prison to accomodation in accordance with the standards of the Geneva Convention; that the German Security Police should carry out no further raids or any similar oppressive measures in Holland, and that no further executions of political prisoners shall take place.'

Dit telegram was nauwelijks in Churchills handen of hij liet er een kopie van maken die door Major Morton naar Gerbrandy werd gebracht wie het een pak van het hart was dat er voortgang gekomen was in de zaak. '*Whatever the final result will be, I*', schreef Gerbrandy aan Churchill, '*shall never forget your prompt action, through which I am confirmed in my conviction that you are the elected instrument to make the United Nations win the war.*'²

Eisenhowers hoofdkwartier handelde met grote spoed: op 24 april,

¹ Tekst in Gerbrandy: *Enige hoofdpunten*, p. 151. ² Brief, 25 april 1945, van Gerbrandy aan Churchill (AOK, map 'Voorstel Seyss-Inquart').